

Η εύλογη δημόσια συζήτηση γύρω από την αρχιτεκτονική είναι κάτι καλό. Το κακό είναι όταν κάποιος υποθέτει ότι γνωρίζει τι θέλει το κοινό.

Δουλειά του αρχιτέκτονα είναι να αντανακλά τις πολιτιστικές αξίες και ιδέες της εποχής του και η άποψή μου είναι ότι αν υπήρξε μια μεγάλη επανάσταση στον 20ο αιώνα, αυτή ήταν η Γενετική.

Τείνω περισσότερο στο να είμαι πειραματικός, παρά στεγνά «ηθικός».

Σήμερα στην αρχιτεκτονική πιστεύω ότι υπάρχει λιγότερη ανάγκη για τεχνική δεξιοτεχνία ή αναλυτική σκέψη, από ότι για φαντασία.

Τα περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα είναι πλέον πολύ εξειδικευμένα και έχουν ξεχάσει πώς να καλλιεργούν και να διδάσκουν την περιέργεια και τη δυνατότητα να λύνεις προβλήματα. Κι όμως, αυτό χρειάζεται.

Αν έψαχνα μέρος να μετακινηθώ θα ήταν ένας τόπος όπου οι άνθρωποι θα έκαναν ισοδρομίες συχνά, κατά προτίμηση όλο τον χρόνο. Κατά πάσα πιθανότητα θα βρισκόταν κάπου στη Μεσόγειο...

■ **Που λοιπόν πρέπει να εσιτάσουμε και ποια θα είναι η «επόμενη μέρα»;**

Πιστεύω ότι θα δούμε design, που θα είναι εξαρχής πολύ υψηλότερης ποιότητας, εξαιτίας της έλλειψης χρόνου[...] Όλα σχετίζονται με τον χρόνο. Ο χρόνος είναι χρήμα και τα κτήρια χρειάζονται τόσα λεφτά, που αν καθυστερήσεις έστω και ένα μήνα σχεδιάζοντας, ο πελάτης χάνει εκατομμύρια δολάρια... Άρα εν μέσω κρίσης δεν υπάρχει χρόνος να σκεφτούμε. Θα δούμε πολύ περισσότερη ποιότητα στην σχεδιαστική ευφυΐα και περισσότερη έμφαση σε αυτό το πεδίο από τους αρχιτέκτονες. Τα project που έρχονται πιστεύω ότι θα αφορούν περισσότερο πολιτιστικές και θεσμικές χρήσεις. Ίσως συμβεί, ότι στο Σικάγο, που ενώ πριν 15 χρόνια έμοιαζε με την πιο βαρετή πόλη των ΗΠΑ σε αρχιτεκτονικό επίπεδο, τώρα συντελείται μια εκπληκτική αλλαγή.

Ξανασχεδιάζουν πάρκα, υποδομές, μουσεία, μεταφορές και δημόσια κτίρια και έχει εξελιχθεί σε μία από τις πιο συναρπαστικές πόλεις στον κόσμο...

■ **Μπορούν όλες οι αρχιτεκτονικά βαρετές πόλεις να αλλάξουν;**

Μπορούν, αν υπάρξει βούληση. Για παράδειγμα το Σικάγο έχει καλό δήμαρχο, με πρόθεση να αλλάξει τα πράγματα. Πιστεύω ότι το αποτέλεσμα ήταν μια αλληλεπίδραση μεταξύ των ανθρώπων που «έτρεχαν» την πόλη, αλλά και του γεγονότος ότι ο Πρόεδρος (σ.σ. Ομπάμα) προέρχεται από αυτή την Πολιτεία...

■ **Ο ρόλος των τοπικών κοινωνιών ποιος είναι;**

Συμμετείχα στον διαγωνισμό για το World Trade Center (σ.σ μετά την κατάρρευση των «Διδύμων»). Αυτή ήταν μια περίπτωση όπου ο developer και η πόλη αποφάσισαν ότι πρέπει οι πύργοι να χτιστούν και δεν κάθισαν να το σκεφτούν πολύ.

Ήταν έτοιμοι να το κάνουν όταν ξαφνικά η κοινή γνώμη τους είπε: «περιμένετε, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε έτσι, πρέπει να το σκεφτούμε».

Και ξεκίνησαν μια δημόσια διαβούλευση πάνω στις προτάσεις του διαγωνισμού με ψηφοφορίες on-line, κάτι που άλλαξε τον τρόπο που γίνονταν η δουλειά. Δεν κόστισε κάτι, αλλά σίγουρα άλλαξε το αποτέλεσμα.

Και οι επτά προτάσεις ήταν δυνατές με τον τρόπο τους...

■ **Η δημόσια συζήτηση τελικά λειτουργεί υπέρ ή κατά της αρχιτεκτονικής;**

Το χειρότερο είναι όταν κάποιος υποθέτει ότι γνωρίζει τι θέλει το κοινό. Αυτό είναι συνήθως πολύ κακό, αλλά συμβαίνει συχνά... Θεωρώ όμως ότι η εύλογη δημόσια συζήτηση είναι κάτι καλό.

■ **Από τους τροπικούς βατράχους μέχρι τις μεταλλάξεις ανθρώπων άκρων, που έχετε παρουσιάσει σε διαλέξεις σας, η γενετική δείχνει να σας επηρεάζει σημαντικά...**

Δουλειά του αρχιτέκτονα είναι να αντανακλά τις πολιτιστικές αξίες και ιδέες της εποχής του και η άποψή μου είναι ότι αν υπήρξε μια μεγάλη επανάσταση στον 20ο αιώνα, αυτή ήταν η Γενετική. Σε κάθε περίπτωση, άλλαξε πολύ τον τρόπο με τον οποίο βλέπω τα πράγματα και που σκέφτομαι για τη φύση και τη «φόρμα»... Θεωρώ δε, ότι δεν είναι τυχαίο πως ο άνθρωπος άρχισε να ασχολείται

με το θέμα της πράσινης και βιώσιμης ανάπτυξης και αρχιτεκτονικής τη στιγμή που ασχολήθηκε με τη γενετική...

■ **Δεν ανακλύονται όμως και ηθικά ζητήματα;**

Ηθικά, θεωρώ ότι είναι φανταστικό. Να μην είσαι αναγκασμένος να εκμεταλλεύεσαι τη φύση, αλλά να τη σχεδιάζεις; Εκπληκτικό! Προφανώς υπάρχουν ηθικά θέματα, αλλά εγώ τείνω περισσότερο στο να είμαι πειραματικός, παρά στεγνά «ηθικός».

■ **Ποια είναι η βασική πρόκληση για την αρχιτεκτονική σήμερα;**

Όταν ψάχνω φοιτητές για να δουλέψουν μαζί μου στο πανεπιστήμιο, αναζητώ ανθρώπους που να μπορούν να αντιλαμβάνονται τα πράγματα πιο πολύ οπτικά από ό,τι αναλυτικά. Επίσης, ανθρώπους που να μπορούν να μετακινούνται μπροστά με διάφορα προβλήματα design.

Το να είναι κάποιος τεχνικά άρτιος είναι κάτι που διδάσκεται. Το πράγμα που δεν διδάσκεται πιθανά είναι η περιέργεια και ο οπτικός τρόπος σκέψης ("visual thinking").

Γι αυτό στέλνουμε τους φοιτητές στο Μουσείο Design και τους λέμε: «Διάλεξε και φωτογράφησε κάτι που μπορεί να δώσει έμπνευση για design ενός κτιρίου» ή «κάνε μου μια μακέτα κτιρίου με ένα φύλλο χαρτί». Σήμερα πιστεύω ότι υπάρχει λιγότερη ανάγκη για τεχνική δεξιοτεχνία ή αναλυτική σκέψη, από ό,τι για φαντασία.

■ **Όσο η φαντασία και η περιέργεια δεν φαίνεται να είναι εύκολο να διδαχτούν στα πανεπιστήμια...**

Αυτό είναι αλήθεια. Η φαντασία πρέπει να διδάσκεται από νωρίτερα. Δεν πρέπει να προετοιμάζουμε τους ανθρώπους για να κάνουν μία μόνο δουλειά σε όλη τους τη ζωή, αλλά να τους μαθαίνουμε να σκέφτονται με τέτοιο τρόπο, ώστε θα είναι ικανοί να κάνουν και 2-3 δουλειές στη διάρκεια της ζωής τους...

Σήμερα τα περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα είναι πολύ εξειδικευμένα και έχουν ξεχάσει πώς να καλλιεργούν και να διδάσκουν αυτή την περιέργεια και τη δυνατότητα να λύνεις προβλήματα. Πάνε απευθείας στις τεχνικές...

■ **Ζείτε στο Los Angeles ...κατά τύχη ή από επιλογή;**

Πήγα στο Los Angeles ...κατά τύχη και το ερωτεύτηκα. Αυτή η πόλη έχει πολλά από τα πράγματα που αγαπώ σε μια πόλη. Το κινεί η pop κουλτούρα. Έχει τα πάντα, από ταινίες, τηλεόραση και θεματικά πάρκα μέχρι υψηλή τέχνη. Λατρεύω αυτό το μίγμα. Επίσης έχω τη δυνατότητα να περπατώ μέχρι το σκάφος μου. Μ' αρέσουν οι αγώνες με ισοαφύρα...

■ **Αν διαλέγατε σε ποια πόλη θα ζήσετε, ποια θα ήταν αυτή;**

Αν έψαχνα μέρος να μετακινηθώ θα ήταν ένας τόπος όπου οι άνθρωποι θα έκαναν ισοδρομίες συχνά, κατά προτίμηση όλο τον χρόνο. Κατά πάσα πιθανότητα θα βρισκόταν κάπου στη Μεσόγειο...■

Από εκτενή βιβλιογραφία συνοδεύεται το άρθρο με τίτλο «Μεταπολεμικές προσπάθειες ρύθμισης του μητροπολιτικού χώρου της Θεσσαλονίκης» των συναδέλφων Αμιλίας Αλεξανδροπούλου και Χρυσόστομου Μακράκη-Καραχάλου, που δημοσιεύτηκε στο τεύχος 381 του «Τεχνολογικού». Η βιβλιογραφία:

- Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., & Πιτσιάβα-Λατινοπούλου Μ., 2007, Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, Θεσσαλονίκη: Κριτική.
- Ανδρικοπούλου-Καυκαλά, Ε., Καυκαλάς, Γ. & Λαγόπουλος Α. Φ., 1979, Θεσσαλονίκη: πολεοδομική διερεύνηση – κριτική ρυθμιστικών προτάσεων και προοπτικές εξέλιξης της πόλης, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, [μελέτη].
- Γιαννακού, Α., 2008, «Πολεοδομικά σχέδια για τη Θεσσαλονίκη: ιδεολογία και πρακτική στη διάρκεια του 20ου αιώνα», στο Καυκαλάς, Γ., Λαμπριανίδης, Λ. & Παπαμίκος, Ν., [επιμ.], Η Θεσσαλονίκη στο μεταίχμιο: η πόλη ως διαδικασία αλλαγών, Θεσσαλονίκη: Κριτική.
- Εμμανουήλ, Δ., 1978, Μεθοδολογία Ρυθμιστικών Σχεδίων και Προγραμματισμού Αστικής Ανάπτυξης, Έδρα Πολεοδομίας Α', Ιούλιος
- Εταιρία Περιβαλλοντικών Μελετών, 1979, Θεσσαλονίκη 2000: προτάσεις για την οργάνωση του ευρύτερου αστικού χώρου, Έκθεση προς τον Υφυπουργό Δημοσίων Έργων, [μελέτη].
- Καυκαλάς, Γ., 2006, «Στρατηγικός χωρικός σχεδιασμός και μητροπολιτική διακυβέρνηση: ευρωπαϊκή εμπειρία και το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης», Γεωγραφίες, τεύχος 12, σελ. 11-24
- Καυκαλάς, Γ., [επ. υπεύθυνος], 2002, Μητροπολιτική Διακυβέρνηση στην Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης: προϋποθέσεις και σεναρία, Ε.Μ.Χ.Α./Α.Π.Θ., ΥΠ.Ε.Σ.Δ.Δ.Α., [έρευνα-μελέτη].
- Καυκαλάς, Γ., Λαμπριανίδης, Λ. και Παπαμίκος, Ν. [Επ. Υπεύθυνος], 2002, Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης της Μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης: Άξονες και Δράσεις Προτεραιότητας 2010, Αποτελέσματα Κοινωνικού Διαλόγου, συνοπτικό φυλλάδιο παρουσίασης των αποτελεσμάτων του κοινωνικού διαλόγου, Θεσσαλονίκη: Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Ο.Ρ.Θ.Ε.
- Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης, 1989, Οργανισμός Θεσσαλονίκης, τεύχος-αφιέρωμα για τον Ο.Ρ.Θ.Ε., Θεσσαλονίκη: Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.
- Παπαμίκος, Ν., [Επ. Υπεύθυνος], Καραδήμου-Γερόλυμπος, Α., Καυκαλάς, Κ., Πασχαλίδης Α., Χαστά-ογλου, Β. και Χατζηριμχάλης, Κ., 1995, Η Θεσσαλονίκη στον 21ο αιώνα: Ανάπτυξη – Περιβάλλον – Πολιτισμός: Συμβολή στο Στρατηγικό Σχέδιο, Τεύχος Α', Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ., Ο.Ρ.Θ.Ε., Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.
- Σορτίκος, Γ., 1979, «Η θέση της Θεσσαλονίκης στον ευρύτερο χώρο – ο ρόλος της πόλης», Τεχνική Ενημέρωση, Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ., τεύχος 15, Δεκέμβριος, σελ. 31-37.
- Τριανταφυλλίδης, Ι. Δ., 1968, Χωροταξική Μελέτη Θεσσαλονίκης, Υπουργείο Δημοσίων Έργων, [μελέτη]
- Τσουλουβής, Λ., 1979, Θεσσαλονίκη 1991, Προβλέψεις για την κατανομή του πληθυσμού και της απασχόλησης στις Υπηρεσίες στην Ε.Π.Θ., Έδρα Πολεοδομίας Α', Ιούλιος
- Τσουλουβής, Λ., Γιαννακού, Α., Ζωγράφος, Β., Θερμός, Κ. & Ξεπαπαδάκη, Ι., 1981, Μελέτη της οικιστικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης, Ομάδα εργασίας για το Ρυθμιστικό Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Ε. – Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, [μελέτη]. ■